Journal of Applied Researches in Geographical Sciences
Print ISSN: 2228-7736 Online ISSN: 2588-5138
https://jgs.khu.ac.ir/

The role of women in the good governance of Semnan in the corona and post-corona era

Mehdi Asghari[1] | **Zeinab Karkehbadi** [2] | **Abas Arghan** [3]

1. PhD student of geography and urban planning, Islamic Azad University, Semnan. **E-mail:** Babareza2504@gmail.com
2. Corresponding author, Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Islamic Azad University, Semnan Branch, Iran. **E-mail:** Z.karkehabadi@semnaniau.ac.ir
3. Associate Professor of Department of Geography and Urban Planning, Islamic Azad University, Semnan Branch, Iran. **E-mail:** AbasArghan@yahoo.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received
2022/12/09
Received in revised
2023/02/07
Accepted
2023/02/15
Published
2023/02/16
Published online
2025/09/23

Keywords:
urban management,
good urban governance,
corona and post-corona disease,
women,
Semnan.

ABSTRACT

In recent decades, good urban governance has been proposed as the most effective, least expensive, and most sustainable method for managing the complex and multi-level systems of modern cities. The centrality of this approach in urban management is based on democratic and egalitarian development, aiming to involve all interested and influential stakeholders in the administration of cities while addressing their diverse needs. On the other hand, women, as one of the main and most influential social groups in urban life, play a prominent role in city administration. Therefore, the purpose of this article is to examine the role of good urban governance during and after the COVID-19 pandemic, with a focus on the women's status in Semnan. From the perspective of its objective, this research is practical, and in terms of data collection, it is descriptive-survey. A questionnaire was used to collect data and information for this study. The statistical population of the research consists of the citizens of Semnan, with a population of 185,129 people. The sample size was calculated using Cochran's formula, resulting in 383 participants. To analyze the data, single-sample t-tests and multivariate linear regression were employed. Finally, to generalize the results from the sample to the statistical population, structural equation modeling was conducted using Lisrel software. The results of the one-sample t-test showed that the t-values for each of the research variables, with averages lower than the theoretical mean, were negative. This indicates that the dimensions of good urban governance in Semnan, as well as the situation of women in the city, are not in a favorable state. Additionally, the results of structural equation modeling in Lisrel software revealed that the justice variable has the strongest and most significant relationship with good urban governance. Finally, the survey results demonstrate that it is impossible to achieve good urban governance without defining and explaining the practical role of women, who represent half of the city's population and are one of the most important and influential groups in city administration.

Cite this article: Asghari, Mehdi., Karkehbadi, Zeinab., & Arghan, Abas. (2025). The role of women in the good governance of Semnan in the corona and post-corona era. *Applied Researches in Geographical Sciences*, 25 (78), 488-507. DOI: http://dx.doi.org/10.61186/jgs.25.78.6

© The Author(s). Publisher: Kharazmi University
DOI: http://dx.doi.org/10.61186/jgs.25.78.6

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

Journal of Applied Researches in Geographical Sciences
Print ISSN: 2228-7736 Online ISSN: 2588-5138
https://jgs.khu.ac.ir/

Extended Abstract

Introduction

In recent decades, urbanization in Iran has grown significantly, and this rapid and uneven growth, coupled with poor management, has led to numerous disruptions in Iranian cities. The state of urban management in Iran has been characterized by centralization, externally-driven urban plans and programs, a rentier and oil-dependent economy, and government-controlled urban management, which has consistently fallen short of integrated and systematic management .Therefore, the need for a new and dynamic management system is both essential and critical. This approach (good urban governance) can serve as a participatory process that impacts the sustainability and development of neighborhoods and takes responsibility for the overall and sustainable guidance and development of the city (Jafari Fard et al., 2020: 275).

In recent decades, good urban governance has emerged as the most effective, cost-efficient, and sustainable approach to managing the complex and multi-level systems of today's cities. The core of this approach is rooted in democratic and equitable development, aiming to engage all stakeholders and influential forces in the administration of city affairs while addressing their diverse needs. On the other hand, women, as one of the main and most influential social groups in the civic life of cities, now play a significant role in issues related to urban governance.

Material and Methods

From the perspective of its objective, the present research can be categorized as applied research. Considering the method of data collection and contributing factors, this study is also considered descriptive-correlational research. A questionnaire was used as the tool for collecting data and information in this research. The statistical population of the present study consisted of the citizens of Semnan, with a total population of 185,129 individuals, from which the sample size was calculated to be 383 using the Cochran formula. Both descriptive and inferential statistical methods were utilized to analyze the obtained data. Initially, each variable was described in the form of tables and statistical indicators using SPSS software. Subsequently, hypothesis testing was performed using one-sample t-tests and multivariate linear regression analysis. Finally, structural equation modeling via the LISREL software was employed to generalize the results from the sample to the statistical population.

Results and Discussion

The results obtained from the one-sample t-test indicate that the t-values for each of the research variables, with means lower than the theoretical median, are numerically negative. This suggests that the dimensions of good urban governance in the city of Semnan, as well as the position of women within it, are not in a favorable condition. Additionally, the results from structural equation modeling using LISREL software show that the variable of justice has the strongest and most significant relationship with good urban governance.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

Journal of Applied Researches in Geographical Sciences
Print ISSN: 2228-7736 Online ISSN: 2588-5138
https://jgs.khu.ac.ir/

Conclusion

Achieving good urban governance is not possible without defining and practically explaining the unique role of women, who represent half of the city's population and are one of the main stakeholders and influential groups in the administration of urban affairs. The results of the one-sample t-test showed that the t-values for each of the research variables, with averages lower than the theoretical mean, were negative. This indicates that the dimensions of good urban governance in Semnan, as well as the position of women in the city, are not in a favorable state. Additionally, the results of structural equation modeling in Lisrel software revealed that the justice variable has the strongest and most significant relationship with good urban governance. Finally, the survey results demonstrate that it is impossible to achieve good urban governance without defining and explaining the practical role of women, who represent half of the city's population and are one of the most important and influential groups in city administration.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی
شاپا چاپی: ۲۲۲۸-۷۷۳۶ شاپا الکترونیکی: ۲۵۸۸-۵۱۳۸
https://jgs.khu.ac.ir/

تبیین نقش زنان در حکمروایی خوب شهری سمنان در دوران کرونا و پساکرونا

مهدی اصغری [۱]، زینب کرکه آبادی [۲]✉، عباس ارغان [۳]

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، ایران. رایانامه: Babareza2504@gmail.com
۲. نویسنده مسئول، دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سمنان، ایران. رایانامه: Z.karkehabadi@semnaniau.ac.ir
۳. دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سمنان، ایران. رایانامه: AbasArghan@yahoo.com

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۱/۰۹/۱۸
تاریخ بازنگری:
۱۴۰۱/۱۱/۱۸
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۱/۱۱/۲۶
تاریخ انتشار:
۱۴۰۱/۱۱/۲۷
تاریخ انتشار آنلاین:
۱۴۰۴/۰۷/۰۱

کلیدواژه‌ها:
مدیریت شهری،
حکمروایی خوب شهری،
بیماری کرونا و پساکرونا،
زنان،
سمنان.

چکیده

در چند دهه اخیر حکمروایی خوب شهری به‌عنوان اثربخش‌ترین، کم‌هزینه‌ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریت نظام پیچیده و چند سطحی امروزه شهرها مطرح شده است که محوریت این رویکرد در مدیریت شهری، بر مبنای توسعه‌ای مردم‌سالار و برابرخواهانه، برای تأثیرگذاری تمامی نیروهای ذی‌نفع و ذی‌نفوذ در اداره امور شهرها و همچنین پاسخگویی به تمامی نیازهای این گروه‌هاست. از طرفی دیگر زنان به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین و تأثیرگذارترین گروه‌ها و نیروهای اجتماعی در حیات مدنی شهرها، امروزه دارای نقشی پررنگ در مقوله‌های مرتبط با اداره شهرها هستند. ازاین‌رو هدف از پژوهش حاضر نقش حکمروایی خوب شهری در دوران کرونا و پساکرونا با توجه به‌جایگاه زنان در شهر سمنان می‌باشد. از منظر هدف، پژوهش حاضر کاربردی بوده و با توجه به شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی - پیمایشی است. برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات این تحقیق از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شهروندان شهر سمنان با جمعیت ۱۸۵۱۲۹ نفر بوده که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران معادل ۳۸۳ نفر محاسبه شده است. جهت تجزیه‌وتحلیل داده‌ها، از آزمون‌های t تک نمونه‌ای و رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده و در نهایت برای تعمیم نتایج از نمونه به جامعه آماری از روش مدل‌سازی معادله ساختاری به‌وسیله نرم‌افزار لیزرل استفاده گردید. نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داده است که مقادیر t برای هر یک از متغیرهای پژوهش با میانگین‌های پایین‌تر از میانه نظری، به‌صورت عددی منفی حاصل شده است که مشخص شده است وضعیت ابعاد حکمروایی خوب شهری در شهر سمنان و جایگاه زنان در آن در وضع مناسبی قرار ندارد. همچنین نتایج حاصل از معادلات ساختار در نرم‌افزار لیزرل نشان داده است که متغیر عدالت بیشترین و قوی‌ترین ارتباط را با حکمروایی خوب شهری دارد. در نهایت نیز نتیجه بررسی‌ها نشان می‌دهد؛ نمی‌توان به تحقق حکمروایی خوب شهری، بدون تعریف و تبیین کاربردی جایگاه ویژه زنان به‌عنوان نیمی از شهروندان شهر و از اصلی‌ترین گروه‌های ذی‌نفع و ذی‌نفوذ در اداره امور شهرها، امیدوار بود.

استناد: اصغری، مهدی؛ کرکه آبادی، زینب؛ و ارغان، عباس (۱۴۰۴). تبیین نقش زنان در حکمروایی خوب شهری سمنان در دوران کرونا و پساکرونا. *تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۲۵ (۷۸)، ۵۰۷-۴۸۸.
http://dx.doi.org/10.61186/jgs.25.78.6

CC BY NC

ناشر: دانشگاه خوارزمی تهران.
© نویسندگان.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

مقدمه

به‌زودی بسیاری از مردم جهان در شهرها و شهرک‌ها زندگی خواهند کرد و شهرنشینی به‌صورت اجتناب‌ناپذیری در حال گسترش خواهد بود. اکنون شهرها به‌عنوان موتورهای بالقوه توسعه اجتماعی-اقتصادی شناخته می‌شوند که به اشتغال‌زایی در جهت خلق فرهنگ‌های شهری نوآور، ایده پردازی می‌کنند. با شدت یافتن جهانی‌شدن در آغاز قرن بیست و یکم که موجب تشدید نابرابری‌ها، رشد بخش غیررسمی، شهرنشینی شتابان همراه با افزایش فقر و حاشیه‌ای شدن در کشورهای درحال‌توسعه گردید، ضرورت نیاز به حکمروایی خوب شهری را افزایش یافته است (توکلی نیا و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۳۶).

طبق گزارش صندوق جمعیت سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۸ بیش از نیمی از جمعیت جهان یعنی سه میلیارد و سیصد میلیون نفر در مناطق شهری زندگی می‌کرده‌اند که این رقم تا سال ۲۰۳۰ به پنج میلیارد نفر افزایش می‌یابد که حدود چهار میلیارد نفر آن به کشورهای درحال‌توسعه اختصاص دارد. موج دوم شهرنشینی در دوره زمانی کوتاه‌تری نسبت به موج نخست شهرنشینی اما با سرعت و اندازه بیشتر در کشورهای درحال‌توسعه در حال رخ دادن می‌باشد. به‌طوری که در این دوره ۸۰ ساله یعنی از سال ۱۹۵۰ تا ۲۰۳۰ نسبت جمعیت شهرنشین کشورهای درحال‌توسعه از ۱۸ درصد به ۵۶ درصد خواهد رسید و پیش‌بینی می‌شود در منطقه آسیا و آفریقا، مدت‌زمان دو برابر شدن این جمعیت در بازه زمانی کمتر از یک نسل صورت گیرد.

در دهه‌های اخیر، شهرنشینی در ایران نیز به‌شدت رشد داشته است و این رشد شتابان و ناموزون با سوء مدیریت همراه گردیده و موجب نابسامانی‌های زیادی در شهرهای ایران شده است. وضعیت مدیریت شهری ایران به دلایلی چون تمرکزگرایی، برون‌زا بودن برنامه‌ها و طرح‌های شهری، اقتصاد رانتی و مبتنی بر نفت مدیریت شهری در سیطره دولت است و مدام از مدیریت یکپارچه و سیستمی فاصله گرفته است.

بنابراین وجود یک سیستم مدیریتی جدید و پویا کاملاً ضروری و حیاتی را نشان می‌دهد. این رویکرد (حکمروایی خوب شهری) می‌تواند به‌عنوان فرآیندی مشارکتی در پایداری و توسعه محلات تأثیرگذار باشد و هدایت و توسعه همه‌جانبه و پایدار شهر را عهده‌دار باشد (جعفری فرد و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۷۵).

اکنون که کشورهای جهان درگیر ویروس کرونا شده‌اند، چالش‌های بسیاری در حوزه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، سلامت و غیره بروز نموده است. مجموع آمار مبتلایان به کووید-۱۹ در جهان تاکنون به ۴۷۲ میلیون و ۶۵۴ هزار و ۹۳۶ نفر رسیده و تاکنون مرگ شش میلیون و ۱۰۵ هزار و ۶۲۹ نفر نیز بر اثر این بیماری تأیید شده و ۴۰۸ میلیون و ۸۴۰ هزار و ۹۱۸ نفر از مبتلایان نیز تاکنون بهبود یافته‌اند[1].

همچنین عدم وجود درمان اختصاصی قطعی نیز باعث شده تا با مرگ چندین هزار نفر در طی این زمان روبرو شویم. از طرفی به دلایل اقتصادی و اجتماعی افراد جامعه نیازمند تعامل با یکدیگر هستند که این امر موجب می‌شود مهار بیماری سخت‌تر شود. بیماری‌های واگیردار که باعث قرنطینه شدن می‌شود و ویرانی‌های گسترده‌ای در زندگی افراد جامعه به علت محدود شدن اشتغال پدیدمی آورد؛ بنابراین با توجه به شرایط به وجود آمده، جامعه نیازمند حکمرانی خوب است (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۹۷).

نقش مدیریت شهری و حکمرانی خوب شهری در زمان بروز یک بحران از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و بیش‌ازپیش در جامعه نمود پیدا می‌کند. اولین آسیب یک بحران به مخاطره افتادن ناپایدار و موقت حیات اجتماعی است. لذا دولت بایستی در کنار بهره‌برداری از حکمرانی خوب، از تمامی ظرفیت‌های بخش دولتی و غیردولتی، شفافیت رویه‌ها و اطلاعات، پاسخگویی به جامعه، اعمال قانون برای همه، وفاق گرایی بر اساس باور همگانی، فشار ساختاری و انگیزش اجتماعی و راهکارهای اثربخش برای مقابله با شیوع بیماری با داشتن افق دید راهبردی همراه با انعطاف‌پذیری در شرایط کنونی استفاده نماید تا با خلق ارزش عمومی بیشتری در فاصله‌گذاری اجتماعی، بتواند بحران شیوع کووید ۱۹ را شکست دهد (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۹۸). از آنجا که شیوه حکمرانی در جوامع مختلف و در طی قرون و اعصار همسان نیست و

1 World Health Organization, 2022

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

هرکدام از حکومت‌ها نیز مبانی فکری و نظری خویش را دارند، ازاین‌رو شیوه حکمرانی در مقابله با بحران‌ها (مثلاً برای مقابله با ویروس کرونا) همسان نیست. تفاوت شیوه‌ها این امکان را فراهم می‌آورد که سیاست‌گذاری‌ها مراتب از خوب تا بد را بپذیرند. به نظر می‌رسد که در شرایط کرونایی با تجربه‌ای که اقسام حکمرانی‌های باز (دمکراتیک) و بسته (غیر دمکراتیک) در تدبیر امور از خود نشان دادند، ظاهراً موفق‌ترین شیوه حکمرانی از سوی کشورهایی ظاهر شد که «خانم‌ها» در رأس حاکمیت قرار داشته و برای خود و دیگران تصمیم گرفتند (سنگاپور، آلمان، فنلاند، دانمارک، ایسلند، تایوان، بلژیک و نیوزلند). بحران کرونا نیز با برهم زدن تعادل عمومی و بهنجار اجتماعی شرایط را متحول کرده است و پیرو آن " خانه امن‌ترین جای جهان شده است". از آنجا که زنان همواره دارای نقش چندگانه هستند حتی در بحران‌ها هم نقش مؤثرتری در مواجهه و مدیریت آن دارند. مدیریت تأثیرگذار زنان بر بحران‌ها، در تحقیقات و گزارش‌های متعددی قابل‌دسترسی و بازیابی است. اقتدار دانش و آگاهی به‌عنوان دستاورد دهه‌های اخیر در زنان، پیامدهای خود را در دایره فهم اجتماعی از موقعیت زنانه نیز نمایان می‌کند. هم‌اکنون که بحران کرونا همه ساحت زنان و مردان و کودکان را درنوردیده، پرداختن به نقش مؤثر زنان در مهار این اپیدمی بسیار حائز اهمیت است؛ اما آنچه قابل‌توجه است، این است که نقش زنان در مدیریت بحرانی این‌چنینی تا چه حد پررنگ است (طیب نیا، ۱۳۹۹: ۱).

شیوع جهانی بیماری کرونا یا همان کووید-۱۹ باعث ایجاد خلل در روند معمول زندگی شهروندان و ارائه خدمات در شهرهای مختلف در سرتاسر جهان شده است و همه‌گیری آن در مقیاس جهانی، شهرها را با کمبود منابع و توانمندی لازم برای کاهش، مقابله و سازگاری با آن مواجه نموده است. در پساکرونا، توجه به الگوهای حکمروایی وب شهری در سطح وسیعی می‌بایست موردتوجه قرار گیرد. در جهان پساکرونا سبک زندگی جوامع تغییر خواهد یافت و اکثریت شهرها باید با فرهنگ‌سازی مطلوب، سبک و شیوه جدید زندگی و سبک نوین مدیریتی به نام «حکمروایی خوب شهری را به مردم ارائه دهند. شهری که مردم بتوانند با سبک جدیدی که کرونا به آن‌ها آموخته است زندگی کنند، شهری پیشرفته است. این شهر، با آمدن یک ویروس به تلاطم نمی‌افتد چون زیرساخت‌های لازم برای کنترل بحران را از قبل فراهم کرده است. شیوع بیماری کرونا یا همان کووید- ۱۹ به‌عنوان یک آشوب، بی‌نظمی و شوک بر تمدن بشری و ایجاد یک وضعیت بیگانه و ناآشنا در شهرهای ما بوده است که برای مقابله با این ویروس نوپدید و نامعمول، روش‌های مرسوم و موجود حکمروایی و مدیریتی در شهرهای ما پاسخگو نخواهد داد و بایستی شیوه‌های جدید و هدف‌دار مدیریتی و حکمروایی خوب را بررسی و انتخاب نمود و از آشوب و بی‌نظمی به وجود آمده موجود به‌سوی خودنظمی و خودسازمان‌دهی و توسعه پایدار و معقول در آینده حرکت کرد (*Muzakki, 2020: 81*). کرونا یکی از استثنایی‌ترین بحران‌های تاریخ بشریت است که به خاطر فرآیند جهانی‌شدن، به‌سرعت در سراسر کره زمین تکثیر شد. در بحران کرونا آنچه قابل‌توجه است نحوه مدیریت زنان در بحران است؛ اینکه نقش زنان در مهار بحران کرونا در چه جایگاهی قرار دارد موضوع مهمی است که پژوهش حاضر به آن پرداخته است (زیاری و احسانی‌فرد، ۱۴۰۱: ۸۸ و ۸۹).

در بحران کرونا آنچه قابل‌توجه است نحوه مدیریت زنان در بحران است؛ اینکه نقش زنان در مهار بحران کرونا در چه جایگاهی قرار دارد موضوع مهمی است که پژوهش حاضر به آن پرداخته است؛ بنابراین پژوهش حاضر بر آن است تا به مطالعه نقش حکمروایی خوب شهری و نقش محوری زنان در دوران کرونا و پساکرونا بپردازد. سمنان یکی از شهرهای بزرگ ایران، مرکز استان سمنان و شهرستان سمنان است. این شهر، در جنوب رشته‌کوه البرز و شمال دشت کویر، در فاصله ۲۱۶ کیلومتری تهران و در راه تهران به خراسان، در مسیر جاده ۴۴. قرار گرفته است. این شهر از سوی خاور با شهرستان‌های دامغان و شاهرود، از شمال به درجزین، مهدی‌شهر و شهمیرزاد و از باختر با سرخه همسایه است. در طول جغرافیایی ۵۳ درجه و ۲۳ دقیقه و عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۳۴ دقیقه، واقع شده و ارتفاع متوسط آن از سطح دریا، ۱۱۳۰ متر است (طرح جامع سمنان، ۱۳۹۵). بر اساس نتیجه سرشماری سال ۱۳۹۵ شهرستان سمنان دارای ۱۹۶ هزار و ۵۲۱ نفر در ۵۲ هزار و ۱۱ خانوار است که ۱۰۰ هزار و ۹۴۳ نفر مرد و ۹۵ هزار و ۵۷۸ نفر زن و ۱۸۵ هزار و ۱۲۹ نفر

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

جمعیت شهری و ۱۱ هزار و ۳۹۲ نفر جمعیت روستایی را شامل می‌شود. رشد جمعیت ۱/۴٪+ از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۹ می‌باشد (سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، درگاه ملی آمار ۲۲ ژوئن ۲۰۱۷).

مبانی نظری

معنای واژه حکمروایی خوب

در ادبیات منتشر شده «حکمروایی خوب» را برگردان واژه «Good Governance» عنوان کرده‌اند. با وجود این، اکثر صاحب‌نظران داخلی معتقدند به‌جای ترکیب عربی-فارسی «حکمروایی»، واژه «حاکمیت» را معادل Govgerance می‌توان به کار برد و به‌جای واژه «خوب» واژه «شایسته» را معادل «Good» قرار داد. واژه «حاکمیت شایسته» به چند دلیل بر واژه‌ای چون حکمروایی یا حکمروایی خوب ترجیح دارد. حکمرانی یا حکمروایی مترادف با حکومت (Government) است که درعین‌حال به قدرت حاکم (ریاست قوه مجریه Governer) نیز اطلاق می‌شود درصورتی‌که حاکمیت چیزی بیش از صرف اعمال اقتدار توسط حکومت است حاکمیت مستلزم کار فراسوی مرزهای بخش عمومی و نیز بخش‌های عمومی خصوصی و اجتماعات محلی است شراکت و شبکه‌سازی برای موفقیت در این عرصه امری اساسی به شمار می‌رود به‌این‌ترتیب به نظر می‌رسد حاکمیت با حکومت یکسان نیست حاکمیت یک فرآیند است تا یک محصول، فرایندی که در سطوح مختلفی عمل می‌کند و واژه حاکمیت گویای معنای «Governance» است. از طرفی دیگر موضوع موردبحث درباره خوبی و بدی حاکمیت نیست بلکه کارآمدی زندگی و مشارکت موردنظر است از این واژه شایسته گویای معنای گود خواهد بود استفاده مغز واژه حکمروایی خوب یا حاکمیت شایسته گذشته از واژه‌شناسی به همان مفهومی است که به‌وسیله سازمان‌های جهانی مسئول توسعه به کار گرفته شده است (تقوایی و تاجدار، ۱۳۸۸: ۴۸).

حکمروایی شهری و نقش زنان

حکم روایی هنر حکومت کردن و بهترین شیوه سرپرستی و مدیریت منفعت عمومی است. حکم روایی شهری در پی آن است که نقش دولت را در حد هماهنگ‌کننده و پاسدار قوانین محدود کند و از دخالت مستقیم آن در تصمیم‌گیری‌ها، اداره و اجرای امور مربوط به زندگی روزمره مردم بکاهد ازاین‌رو توجه و تعمق در الگوی یادشده، به یافتن ترکیب جدیدی از همکاری سه بخش دولتی، جامعه مدنی و بخش خصوصی در ارائه خدمات عمومی بهتر کمک بسیاری خواهد کرد، بخش‌هایی که البته خود نیز در تسهیل الگوی حکم رانی خوب در جامعه نقش مهمی ایفا می‌کنند (بزی، ۱۳۹۵: ۵۲). در این الگو نقش نهاده‌ای مدنی به‌منزله مدافع حقوق شهروندی در تقویت مشارکت مردمی به‌منظور تأثیر در سیاست‌گذاری‌های عمومی مطرح است. نقش بخش خصوصی به‌منزله عامل تولید در تقویت سرمایه‌گذاری‌ها، رشد تولید ناخالص ملی به‌منظور افزایش درآمد سرانه، پویایی اقتصاد، بازار و ایجاد رفاه نسبی دیده می‌شود و در نهایت، نقش دولت در مقام تسهیل‌کننده فعالیت‌های عمومی در فراهم‌سازی محیطی برای توسعه پایدار به‌منظور ایجاد ثبات و توسعه عدالت اجتماعی در جامعه مطرح است.

زنان در جایگاه یکی از گروه‌ها و نیروهای تأثیرگذار اجتماعی در حیات مدنی شهرها، امروزه در مقوله‌های مرتبط با اداره شهرها نقش پررنگی دارند. هیچ جامعه‌ای توسعه‌یافته تلقی نمی‌شود، مگر آنکه در آن مشارکت همه‌جانبه و خودآموزی اجتماعی و مدنی به شکل کامل انجام شود و بر این تأکید شده است که توسعه باید به همه افراد این قدرت را بدهد که توانایی‌هایشان را تا بیش‌ترین حد ممکن افزایش دهند. این نگاه همه‌جانبه به توسعه‌یافتگی اجتماع، ضرورت توجه به مشارکت و نقش‌پذیری زنان در اداره امور شهرها و از طرفی دیگر پاسخ‌گو بودن مدیریت شهری در قبال نیازهای زنان در شهرها را دوچندان می‌کند (بزی، ۱۳۹۵: ۵۳).

تعاریف و مفهوم حکمروایی شهری

می‌توان گفت که حکمروایی خوب یا حاکمیت شایسته روشی برای تنظیم روابط اجتماعی در بین حوزه‌های خصوصی و سیاسی است که دستیابی به توسعه پایدار را ممکن می‌سازد. "هاید" سه شرط نفوذ و نظارت شهروندان رهبریت پاسخگو و

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

مسئول و معامله به مثل اجتماعی را برای تسهیل حاکمیت خوب تعریف می‌کند که هرکدام دارای سه عنصر به شرح شکل (۱) می‌باشند.

شکل(۱). سه عنصر موردنیاز برای تسهیل حاکمیت خوب ماخذ: تقوایی و تاجدار، ۱۳۸۸: ۴۹

در واقع حاکمیت شایسته در پی فراهم آوردن محیطی است که در آن شهروندان امکان توافق و برقراری انواع روابط اجتماعی اقتصادی سیاسی فرهنگی را به‌طور آزادانه داشته باشند بدون آنکه حقوق دیگران را نقض کنند. بنا بر نظر صاحب‌نظران داخلی حکمروایی شهری یعنی اثرگذاری همه ارکان اثرگذار شهریور مدیریت شهر با تمام سازوکارهایی که به‌سوی تعالی شهر و شهروندان حرکت کنند نه اینکه در عرصه‌های عمومی و خصوصی کنار گذاشته شوند و فقط ارزه حکومتی اختیار دارد آن دو باشد. شیوه درست و هنجاری حکمروایی این است ست که باید بتواند مشارکت و همکاری را میان همه نیروهای مؤثر در مدیریت جامعه یعنی دولت، بخش خصوصی، بخش عمومی و تشکل‌های مردمی برقرار کند (تقوایی و تاجدار، ۱۳۸۸: ۴۹).

ویژگی‌های حکمروایی خوب شهری

حکمروایی در آغاز فرآیند است که دولت آن را هدایت می‌کند ولی با همکاری بخش خصوصی و جامعه مدنی به پیش می‌رود در حکم هوایی دولت یکی از کنشگران است و سایر عوامل دخیل در حکمروایی بسته به سطح موردبحث گوناگون‌اند. در مقایسه با مفهوم حکمروایی به‌طور عام حکمروایی خوب شهری می‌بایست دارای ویژگی‌هایی باشد که مسئولیت آن را تعیین کند حکم خوب یک پیش‌نیاز اساسی برای توسعه پایدار است (Lucchese, M., & Pianta, M. 2020, 98-104). در کشورهای مختلف با منابع طبیعی و ساختار اجتماعی مشابه و برابر با تفاوت در شیوه‌های مدیریت و اجرا نشان داده شده است که بهبود سطح زندگی و رفاه جامعه نیز به‌صورت متفاوتی ارتقا یا کاهش یافته است.

جدول (۱). ویژگی‌های حاکمیت شهری خوب

ویژگی‌های حاکمیت شهری خوب	
مشارکتی	اهل تساهل و مداراگر و پذیرشگر رویکردهای متنوع
پایدار	توانا در بسیج منابع برای اهداف اجتماعی
مشروع و مقبول	عمل به حکم قانون
شفاف	تقویت مکانیسم‌های بومی و محلی
اعتلادهنده عدالت و برابری	کارایی و کارآمدی در استفاده از منابع
خدمت گرا	تسهیل گرا و توانمند ساز
توانا در توسعه منابع و روش‌های حاکمیت	تنظیم‌کننده و کنترل‌کننده
اعتلادهنده تعادل و برابری جنسی	توانا در برخورد با موضوعات موردی (زمان‌دار)

ماخذ: تقوایی و تاجدار، ۱۳۸۸: ۵۲

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

در مقیاس با مفهوم حکمروایی به‌طور عام، حکمروایی خوب شهری می‌بایست دارای ویژگی‌های باشد که مطلوبیت آن را تبیین کند. حکمروایی خوب یک پیش‌نیاز اساسی برای توسعه پایدار است (حسینی، ۱۳۹۵: ۴۴). در دومین کنفرانس ملل متحد در مورد سکونتگاه‌های انسانی، معیارهایی چون: پاسخگو بودن، فراگیر بودن، مشارکت‌جو بودن، قانون‌مدار بودن و شفافیت داشتن به‌عنوان ویژگی‌های حکمروایی خوب مطرح شد. به‌طورکلی همان‌طور که در شکل (۲) نشان داده است، از برآیند نظرات مختلف، حکمروایی خوب می‌بایست ۷ ویژگی عمده داشته باشد. بر این اساس این نوع حکمروایی مشارکتی، اجماع گرا، پاسخگو، شفاف، کارا و کارآمد، دربرگیرنده و پیرو قانون است.

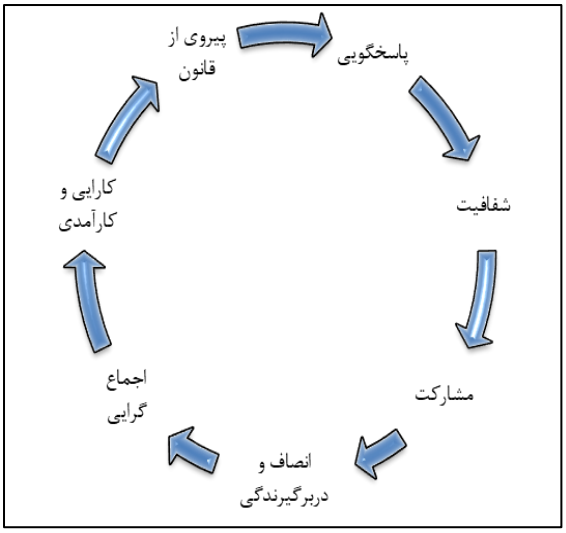

شکل (۲). ویژگی‌های حکمروایی خوب شهری مأخذ: قاسمی‌کفرودی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۵۱

شاخص‌ها معیارها و اهداف حکمروایی خوب شهری

هدف از حکمرانی شهری تقویت فرایند توسعه شهری است؛ به‌گونه‌ای که در جامعه، زمینه و محیطی مناسب برای زندگی راحت و کارآمد شهروندان، به‌تناسب ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی آنان فراهم شود. بر این اساس و با توجه به مباحث اشاره شده، معیارهای حکمروایی خوب شهری عبارت‌اند از: مشارکت، اثربخشی و کارایی، شفافیت، قانونمندی، پذیرا و پاسخ‌دهنده، مسئولیت و پاسخ‌گویی، اجماع‌گرایی و بینش راهبردی. معیارها و شاخص‌های استفاده شده در پرسش‌نامه، در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول (۲). معیارها و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری

معیار	شاخص
مشارکت	نظرخواهی از شهروندان در فرایند و اجرای طرح‌های توسعه شهری، کمک مردم در اجرای طرح‌های توسعه شهری، مسئولیت‌پذیری شهروندان
اثربخشی و کارایی	در نظر گرفتن منابع طبیعی و محیط‌زیست در اجرای طرح‌ها و ارائه خدمات از سوی شهرداری، مدت‌زمان اجرای طرح‌ها، هزینه‌های اجرای طرح‌ها، رضایت از خدمات ارائه شده.
شفافیت	اطلاع‌رسانی به شهروندان درباره کارهای عمرانی و رفاهی بافت‌های شهری، اطلاع‌رسانی به عموم مردم درباره جزئیات و هزینه‌های طرح‌ها و برنامه‌های توسعه شهری، دسترسی شهروندان به اطلاعات شهری و شفاف‌سازی در مورد مسئولیت‌ها، نظارت‌ها، قراردادها و مناقصه‌ها.
قانونمندی	کافی بودن قوانین در رابطه با مسائل بافت‌های شهری، تأثیرگذاری افراد و گروه‌های ذی‌نفع در برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، آگاه بودن مردم از قوانین موجود در حوزه عمل شهرداری و رعایت کردن آن‌ها
پذیرا و پاسخ‌دهنده	برگزاری جلسات پرسش و پاسخ با گروه‌های مختلف مردم توسط شهرداری و فراهم کردن تسهیلات در شهرداری جهت رسیدگی به شکایت‌های شهروندان.
مسئولیت و پاسخ‌گویی	مسئولان شهرداری پذیرای خواسته‌ها و نیازهای شهروندان هستند. مسئولان شهرداری به خواسته‌ها و نیازهای

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

	شهروندان پاسخ می‌دهند.
اجماع‌گرایی	وجود هماهنگی بین نهادهای مختلف جهت هماهنگی و اداره بهتر شهر، وجود همکاری بین شهرداری و نهادهای دولتی با بخش خصوصی و نهادهای مردمی.
بینش راهبردی	در نظر گرفتن گروه‌های مردم توسط شهرداری در برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های توسعه شهری، آینده‌نگری در برنامه‌های شهرداری و شورای شهر برای بافت‌های شهری و در نظر گرفتن مشکلات چند سال آینده در طرح‌های انجام شده.

مأخذ: مطالعات نگارنده، ۱۴۰۱

دیدگاه‌های حکمروایی شهری

جدول (۳). دیدگاه‌های حکمروایی شهری

پژوهشگر	دیدگاه
نظریه برایان مک لالین۲	تقاضای روزافزون مردم شهرها این است که «حکومت شهری» باید نسبت به روندهای تغییر در شهر «پاسخگوتر» باشد، اقداماتش با مسائل شهری و تحول آن‌ها «متناسب‌تر» باشد، نسبت به اجتماع مسئول‌تر باشد، به‌عنوان بخش مهمی از نظام یادگیری اجتماعی بهتر عمل کند و سرانجام نقش مهمی در پیش‌بینی، کشف و استقبال از آینده ایفا کند. از نظر او «حکومت»، مجموعه‌ای از نهادهای رسمی و حقوقی با قدرت قانونی است؛ اما «حکمروایی»، نوعی فرایند است. این فرایند، متضمن نظام به هم پیوسته‌ای است که هم «حکومت» و هم «اجتماع» را در بر می‌گیرد (نیکوفر، ۱۳۹۵: ۷۲).
نظریه مک کینلی۳	حکومت را ابزار نهادی انجام فعالیت‌هایی مشخص می‌داند و حکمروایی را مجموعه فرآیندهایی که هر اجتماع از طریق آن درباره آینده مطلوب خود تصمیم‌گیری می‌کند و آن را پی می‌گیرد. حکمروایی با این موضوع ارتباط می‌یابد که تصمیمات چگونه گرفته می‌شوند و شهروندان چگونه در این فرایند هماهنگ می‌شوند. نیاز به حکمروایی از این واقعیت سرچشمه می‌گیرد که حکومت امروزه به‌عنوان یک سازمان و یکی از بازیگران نهادی با منافع ویژه خود قلمداد می‌شود (*Mckinlay, 1999: 6*).
نظریه اتکینسن۴	حکمروایی را مفهومی گسترده‌تر از حکومت می‌داند و با مقایسه این دو مفهوم می‌داند و با مقایسه این دو مفهوم می‌گوید: هر دو اصطلاح به رفتار هدفمند، فعالیت‌های جهت‌دار و نظام‌های قانونمند اطلاق می‌شود؛ اما حکومت، بیانگر فعالیت‌های مبتنی بر اقتدار رسمی و قدرت نظامی برای تضمین اجرای سیاست‌های مصوب و مقرر است (*Atkinson, 1998: 3*).

ماخذ: اصغری، ۱۴۰۰

پیشینه تحقیق

خسروی و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهش خود با عنوان "واکاوی حکمرانی خوب شهری در جغرافیای سیاسی شهرستان ایرانشهر" دریافته‌اند که توسعه‌یافتگی و رفع محرومیت در استان سیستان و بلوچستان نیازمند تبیین یک الگوی جامع حکمرانی خوب و اجرای آن است در پژوهش پیشرو با توجه به ظرفیت سنجی اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با نگاه به آینده می‌توان یک الگوی جامع و هماهنگ با شرایط زیست جامعه شهرستان ایرانشهر ارائه نمود. در پژوهش حاضر سعی شده است ابتدا شاخص‌های حکمرانی خوب شهری با توجه به وضعیت این شهر، اولویت‌بندی شود و سپس فاصله وضع موجود و مطلوب، مشخص گردد. آدینه وند و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان بررسی عملکرد شهرداری در چارچوب حکمرانی خوب شهری به تعریف و تحلیلی جامع از حکمرانی خوب شهری و همچنین ارائه مجموعه‌ای از شاخص‌ها برای توسعه حکمرانی خوب شهری در ایران پرداختند. در این مقاله سهم مؤلفه مشارکت، پاسخگویی و کارایی-

2 J .Brian McLaughlin
3 Mckinlay
4 Atkinson

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

اثربخشی در شهر بابلسر موردبررسی قرار گرفت و مشخص گردید که این شهر از نظر شاخص مشارکت و کارایی در سطح متوسط به پایین و از نظر شاخص پاسخ‌گویی در سطح متوسط به بالا قرار دارد. قاسمی و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان "حکمرانی خوب و مدیریت ارزش عمومی در برابر بحران کووید-۱۹"، به نقش مؤثر حکمرانی شهری در کنترل بیماری کووید ۱۹ اشاره کرده است. نتایج پژوهش ایشان نشان می‌دهد که مدیریت خوب شهری در این مسئله می‌تواند اثرات مثبتی بر کنترل میزان اضطراب افراد از بحران بیماری کرونا داشته باشد. ضابطیان ترقی و همکاران (۲۰۲۱)، در مقاله خود با عنوان "معیارهای توسعه شهری با تمرکز بر مقاومت در برابر بیماری‌های همه‌گیر: مطالعه موردی ویروس کرونا (*Covid-19*)" نشان داده‌اند که با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از تجزیه‌وتحلیل *AHP* و نمرات هر یک از زیر معیارها، وزن کلیه معیارها نرمال بود. در مرحله بعد، با توجه به آزمون‌های همبستگی جفتی بین معیارهای مهم در هر بعد از نظر کارشناسان علوم شهری و ساکنان تهران، نتیجه‌گیری شد که پایایی همبستگی بین معیارها ۹۹٪ است. در همه موارد، مقدار P یا همان میزان اهمیت کمتر از ۰٫۰۵ بود که نشان‌دهنده اهمیت روابط دوبه‌دو بین متغیرها است. شریفی[5] (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان "اپیدمی کووید ۱۹: تأثیر آن بر شهرها و درس مهم برای برنامه‌ریزی شهری، طراحی و مدیریت شهری" به مطالعه تأثیر نقش مهم مدیریت شهری و حکمرانی خوب شهری در برنامه‌ریزی به‌منظور مهار اپیدمی کرونا پرداخته‌اند. در این مطالعه که در بازه زمانی هشت‌ماهه در ووهان چین انجام شده است با استفاده از تکنیک پرسشنامه‌ای به این موضوع پرداخته شده که چگونه حکمرانی خوب شهری با مدیریت صحیح توانسته است موضوع اپیدمی کرونا را مهار کند. این پژوهش دوران اپیدمی کرونا را فرصتی عالی برای برنامه ریزان و سیاست‌گذاران این حوزه می‌داند. طیب نیا[6] (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان "روایتی از نقش زنان در مهار بحران کرونا" به این مسئله پرداخته است که زنان چگونه (مستقیم یا غیرمستقیم) در مهار بحران پاندمی کرونا نقش دارند. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که زنان با مدیریت صحیح در حفظ بهداشت خانواده نقش کلیدی و مستقیم در کنترل و مهار بیماری کرونا ایفا می‌کنند.

روش تحقیق

از منظر هدف، پژوهش حاضر را می‌توان در زمره تحقیقات کاربردی قرار داد. با توجه به شیوه گردآوری داده‌ها و عوامل تشکیل دهنده نیز پژوهش حاضر در زمره تحقیقات توصیفی-پیمایشی به حساب می‌آید. برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات این تحقیق از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شهروندان شهر سمنان با جمعیت ۱۸۵۱۲۹ نفر بوده که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران معادل ۳۸۳ نفر محاسبه شده است. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از روش‌های آمار توصیفی و نیز از روش‌های آمار استنباطی استفاده می‌شود. در واقع در ابتدا با استفاده از نرم‌افزار *SPSS* هر متغیر در قالب جداول و شاخص‌های آماری توصیف خواهد شد و سپس جهت تجزیه‌وتحلیل داده‌ها، آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های t تک نمونه‌ای و رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده و در نهایت برای تعمیم نتایج از نمونه به جامعه آماری از روش مدل‌سازی معادله ساختاری به‌وسیله نرم‌افزار لیزرل استفاده گردید.

موقعیت منطقه مورد مطالعه

شهر سمنان مرکز استان و نیز مرکز شهرستان سمنان است. این شهر در موقعیت جغرافیایی ۴۹ درجه و ۳۶ دقیقه طول شرقی و ۳۷ درجه و ۱۶ دقیقه عرض شمالی، واقع شده است و دارای شیب عمومی شمالی- جنوبی می‌باشد. این شهر در دشت وسیعی به نام سمنان قرار گرفته که در حاشیه کویر نمک و در دامنه‌های جنوبی رشته‌کوه البرز واقع شده است. از عوارض طبیعی مهم این شهر، رودخانه گل رودبار است که از حاشیه شرقی شهر عبور می‌کند. این شهر از سمت شمال به شهرهای مهدی‌شهر و شهمیرزاد، از سمت غرب به شهر سرخه و از سمت شرق شهر با دامغان ارتباط دارد. همچنین فاصله

5 Sharifi
6 Tayebnia

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

آن تا تهران ۲۱۶ کیلومتر است و به راه‌آهن سراسری تهران - مشهد، متصل می‌باشد. علاوه بر محورهای ارتباطی ذکر شده این شهر از طریق جاده فیروزکوه با شهرهای شمالی رشته‌کوه‌های البرز مرتبط می‌شود شکل (۳).

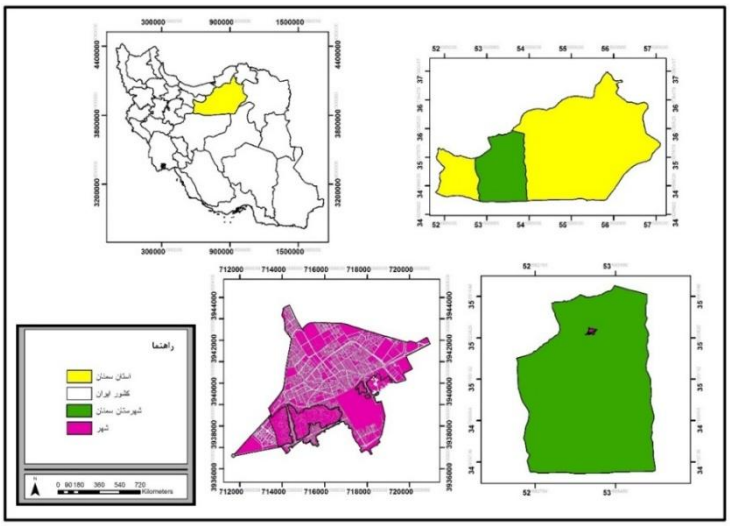

شکل (۳). جایگاه شهر سمنان در سلسله‌مراتب تقسیمات کشوری مأخذ: واحد GIS شهرداری سمنان

یافته‌های تحقیق

ارزیابی اثرگذاری ابعاد حکمروایی در شهر سمنان و جایگاه زنان در دوران کرونا و پساکرونا در آن با استفاده از آزمون *t* تک نمونه‌ای

طبق جدول (۴)، نتیجه آزمون t تک نمونه‌ای در مورد تأثیر ابعاد حکمروایی در شهر سمنان و جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در دوران کرونا و پساکرونا نشان داده است که مقدار آزمون t تک نمونه‌ای برای هر یک از این ابعاد با اطمینان ۰٫۹۹ و سطح خطای کوچک‌تر از ۰٫۰۱ تفاوت آمار معنی‌داری بین دو میانگین واقعی و میانگین مفروض (۳) وجود دارد. ضمن آنکه بر اساس نتایج این جدول، مقدار میانگین واقعی هر یک از این ابعاد از مقدار میانگین مفروض پایین‌تر است؛ بنابراین، می‌توان ادعا نمود که وضعیت ابعاد حکمروایی خوب شهری در شهر سمنان و جایگاه زنان در آن در وضع مناسبی قرار ندارد و فرض H0 (عدم تأثیرگذاری ابعاد حکمروایی شهری در سمنان و نقش زنان در حکمروایی خوب در دوران کرونا و پساکرونا) به نفع H1 (تأثیر ابعاد حکمروایی شهری در سمنان و نقش زنان در حکمروایی خوب در دوران کرونا و پساکرونا) تأیید می‌شود.

جدول (۴). نتیجه آزمون *t* تک نمونه‌ای در رابطه با جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری سمنان در دوران کرونا و پساکرونا

ردیف	بعد	میانگین	مقدار *t*	سطح معناداری	نتیجه آزمون
۱	شفاف‌سازی	۲٫۴۹	- ۱۸٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۲	پاسخگویی	۲٫۰۲	- ۱۸٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۳	مشارکت	۲٫۵۷	- ۱۲٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۴	اثربخشی	۲٫۳۰	- ۱۱٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۵	اجماع‌گرایی	۲٫۳۶	- ۱۱٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۶	قانون‌مندی	۲٫۵۱	- ۵٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۷	مسئولیت‌پذیری	۲٫۴۳	- ۱۳٫۰۰۰	۰٫۰۰۰	*H0* تأیید
۸	عدالت	۲٫۶۹	- ۳٫۰۰۰	۰٫۰۰۱	*H0* تأیید

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

اولویت‌بندی مؤلفه‌های هشت‌گانه مؤثر در نقش زنان در حکمروایی خوب شهری شهر سمنان

همان‌طور که مشخص شده است متغیرهای هشت‌گانه شفاف‌سازی، پاسخگویی، مشارکت، اثربخشی، اجماع‌گرایی، قانون‌مندی، مسئولیت‌پذیری و عدالت هرکدام تا حدودی بر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری سمنان اثرگذار بوده و هر یک به‌تنهایی نمی‌توانند تأثیری منطقی و معقول بر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری داشته باشند. درحالی‌که می‌توان این‌گونه در نظر گرفت تأثیر هرکدام بر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری سمنان نسبت به یکدیگر متفاوت بوده و برخی متغیرها بر برخی دیگر ارجحیت دارند. مطابق با مطالب پیش گفته شده، از روی ضریب رگرسیون استاندارد شده می‌توان متغیرها را به گونه جدول (۵) اولویت‌بندی کرد، یعنی هرکدام که ضریب رگرسیون استاندارد شده بیشتری داشته باشد، دارای اولویت بالاتری می‌باشد.

جدول (۵). اولویت‌بندی میزان تأثیرات مؤلفه‌های هشت‌گانه بر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری محلات شهر سمنان

اولویت‌بندی تأثیر متغیرهای حکمروایی بر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری			
ردیف	متغیر	ضریب رگرسیون استاندارد شده	رتبه
۱	شفاف‌سازی	۰,۷۶۹	۲
۲	پاسخگویی	۰,۶۹۷	۴
۳	مشارکت	۰,۵۳۵	۷
۴	اثربخشی	۰,۶۳۹	۵
۵	اجماع‌گرایی	۰,۶۱۳	۶
۶	قانون‌مندی	۰,۵۳۲	۸
۷	مسئولیت‌پذیری	۰,۷۴۷	۳
۸	عدالت	۰,۷۸۴	۱

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

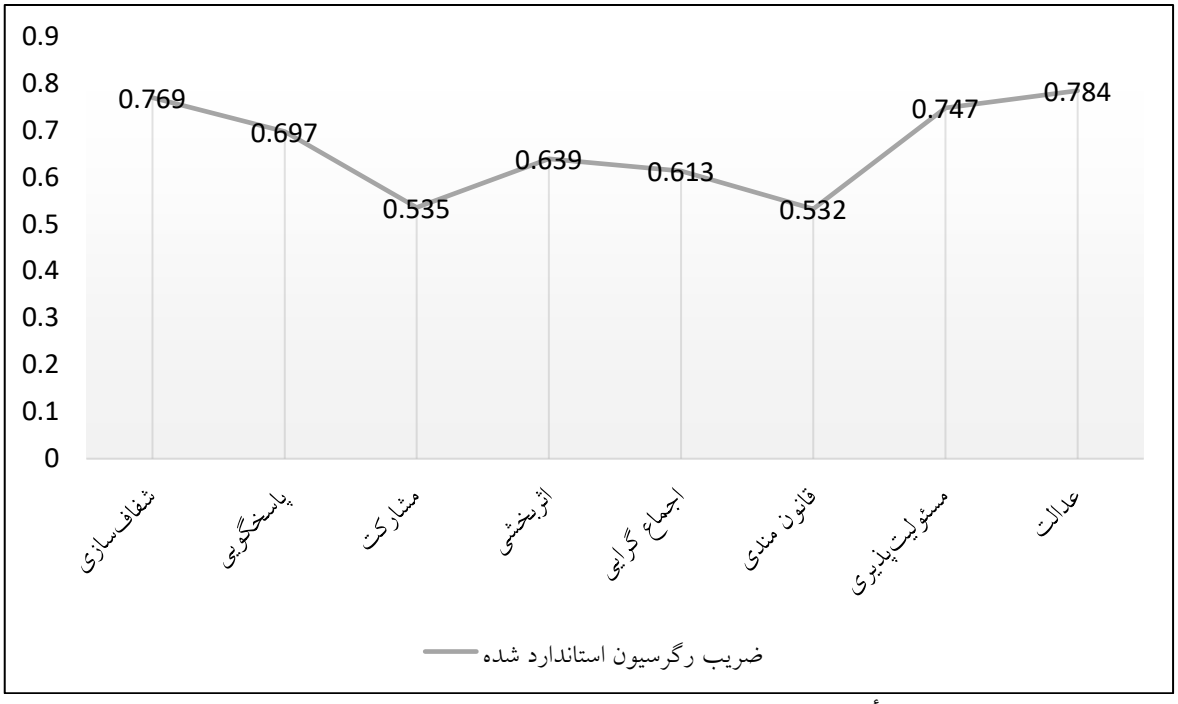

شکل (۴). اولویت‌بندی میزان تأثیرات متغیرهای هشت‌گانه حکمروایی بر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری سمنان در دوران کرونا و پساکرونا مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

ارتباط میان متغیرهای حکمروایی خوب شهری و نقش زنان در حکمروایی شهری سمنان در دوران کرونا و پساکرونا با استفاده از معادلات ساختاری

در این بخش داده‌های حاصل از پرسشنامه‌ها در نرم‌افزار لیزرل وارد شده است و در آن هشت متغیر شفاف‌سازی، پاسخگویی، مشارکت، اثربخشی، اجماع‌گرایی، قانون‌مندی، مسئولیت‌پذیری و عدالت به‌عنوان متغیرهای مستقل هستند و متغیر نقش زنان در حکمروایی خوب شهری در دوران کرونا و پساکرونا به‌عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. در شکل (۵) ارتباط میان این متغیرها نشان داده شده است.

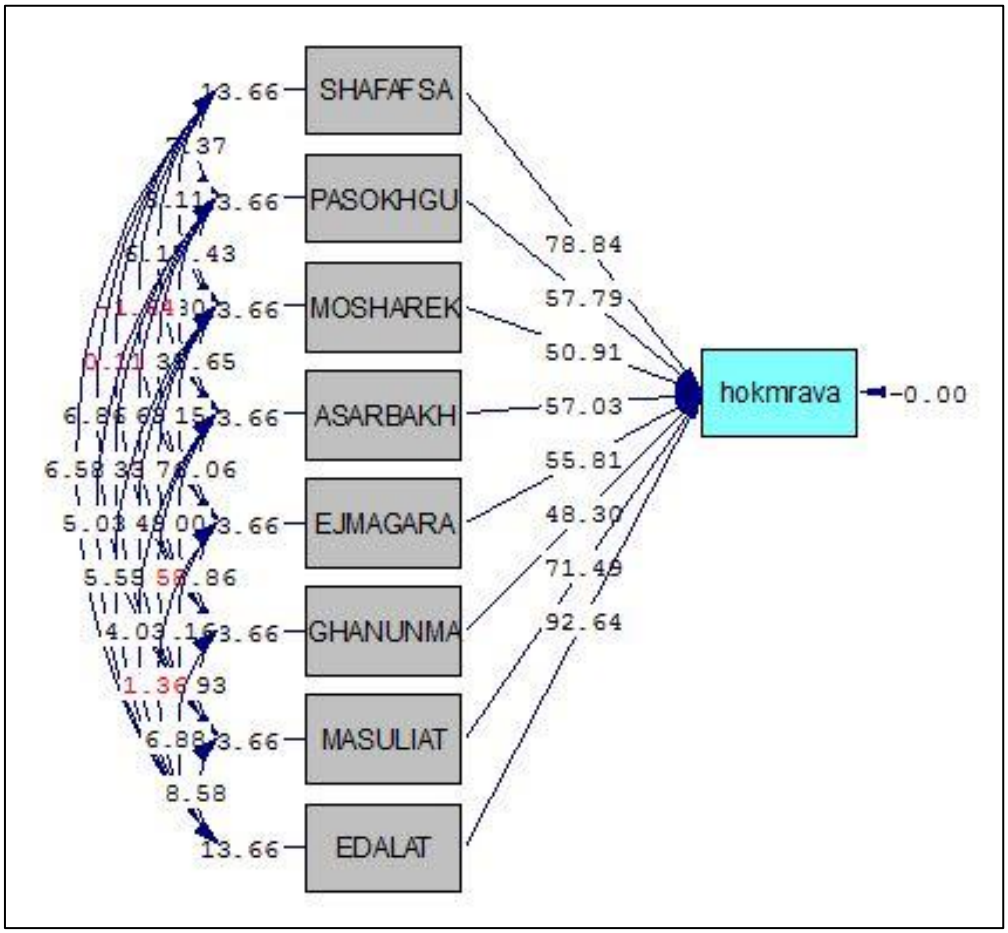

شکل (۵). ارتباط میان متغیرهای پژوهش *مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱*

در شکل (۲) همان‌طور که مشاهده شده است می‌توان به این نتیجه رسید که متغیر عدالت بیشترین و قوی‌ترین ارتباط را با حکمروایی خوب شهری دارد. بعدازآن متغیر شفافیت در اولویت دوم قرار دارد. بدین ترتیب متغیرهای مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، اثربخشی، اجماع‌گرایی، مشارکت و قانون‌مندی در اولویت‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

یافته‌های تحقیق رتبه‌بندی متغیرهای حکمروایی را به ترتیب زیر نشان می‌دهد:

۱. عدالت؛ ۲. شفافیت؛ ۳. مسئولیت‌پذیری؛ ۴. پاسخگویی؛ ۵. اثربخشی؛ ۶. اجماع‌گرایی؛ ۷. مشارکت و ۸. قانون‌مندی.

اولویت اول؛ متغیر عدالت: یکی از راهکارهای مهم برای مواجهه با چالش‌های مدیریتی شهرها، تقویت منابع اجتماعی و سرمایه‌های انسانی است که لزوم حضور برابر زن و مرد و البته شکل‌گیری عدالت جنسیتی در اداره شهرها را فراهم می‌کند و در پایان فرصت‌های مناسبی برای همه شهروندان در زمینه ارتقای وضعیت رفاهی و تلاش در راستای تخصیص عادلانه منابع فراهم می‌کند. همچنین فقرزدایی و حقوق شهروندی از جمله دغدغه‌های زنان در زمینه معیار تساوی به‌منزله یکی از

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

متغیرهای حکمروایی خوب شهری است. این متغیر با ارزش ۹۲,۶۴ حدود ۱۸,۰۷ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت اول قرار دارد.

اولویت دوم؛ متغیر شفافیت: شفافیت به معنای گردش آزاد اطلاعات و همچنین قابل‌دسترس بودن آن برای همه شهروندان و مشخص بودن فرایند تأیید و تصویب سیاست‌ها می‌باشد و به این معنا است که اتخاذ تصمیمات و اجرای آن‌ها از مجاری قانونی و بر اساس مقررات باشد و همچنین به این معنا است که اطلاعات آزادانه، در شکل ساده و قابل‌فهم و مستقیماً در دسترس باشد. این متغیر با ارزش ۷۸,۸۴ حدود ۱۵,۳۷ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت دوم قرار دارد.

اولویت سوم؛ متغیر مسئولیت‌پذیری: شامل پذیرفتن مسئولیت شهروندان و احترام به خودمختاری‌ها و تساوی حقوق بین شهروندان است که در پژوهش حاضر شامل: مسئولیت‌پذیری مدیریت شهری در برابر مشکلات کالبدی شهر در دوران کرونا و پساکرونا، مسئولیت‌پذیری در برابر وظایف محوله در مدیریت شهری در دوران کرونا و پساکرونا، احساس مسئولیت جهت رونق فعالیت‌های تجاری، زیست‌محیطی، نوآورانه در مدیریت شهری در دوران کرونا و پساکرونا، احساس مسئولیت جهت رونق و حمایت از انجمن‌ها، NGOها در میان مسئولان شهری در دوران کرونا و پساکرونا و ... می‌باشد. این متغیر با ارزش ۷۱,۴۹ حدود ۱۳,۹۴ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت سوم قرار دارد.

اولویت چهارم؛ متغیر پاسخگویی: پاسخگویی برای مسئله حکمرانی خوب امری حیاتی است. نه فقط نهادهای دولتی، بلکه بخش خصوصی و سازمان‌های جامعه مدنی باید در برابر عموم مردم و همه افراد ذی‌نفع پاسخگو باشند. به‌طورکلی، نهادها یا سازمان‌ها در قبال کسانی که با تصمیماتشان ارتباط مستقیم دارند پاسخگو خواهند بود. گفتنی است، پاسخگویی بدون شفافیت و حاکمیت قانون اجراشدنی نیست. آنچه در اندیشه مدیریت بر آن تأکید می‌شود، ارزش‌های قانونی، مشروعیت و پاسخگویی است و این همان چیزی است که در نهایت کارایی اقتصادی را (البته با ویژگی‌های جدیدی که عدالت اجتماعی را نیز محترم می‌شمارد) نیز در پی خواهد داشت. شهروندان سمنان (زنان) وجود مراکز نظارت همگانی را معیار پاسخگویی و رسیدگی شهرداری به خواسته‌های خود می‌دانند و معتقدند همه مدیران شهرداری با ارائه گزارش کار به مردم باید پاسخگوی پرسش‌های آنان باشند. این متغیر با ارزش ۵۷,۷۹ حدود ۱۱,۲۷ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت چهارم قرار دارد.

اولویت پنجم؛ متغیر اثربخشی: حکمرانی خوب به معنی آن است که نهادها و سازمان‌های تصمیم‌گیرنده همیشه نیازهای مردم را در نظر داشته باشند و از منابع موجود به‌صورت کارا استفاده کنند. مفهوم کارایی در ارتباط با حکمرانی خوب به معنی استفاده پایدار از منابع طبیعی و حفاظت از محیط‌زیست نیز خواهد بود؛ بنابراین، استفاده از منابع با حکمرانی ارتباط مستقیم دارد؛ به همین دلیل لازم است مدیریت شهری و شهرداری سمنان از این فرصت به‌دست‌آمده استفاده کرده است تا در راستای برخی مسائل اقدامات لازم را انجام دهد؛ از جمله حذف هزینه‌های زاید و کاهش هزینه‌های مدیریت شهری با استفاده از فناوری‌های نوین و کنترل کیفی ماشین‌آلات، بهبود روش و اصلاح فرایندها و اقدامات درون سازمان، ایجاد و استقرار شهرداری الکترونیک، استفاده از مصالح بومی و بادوام، آموزش مداوم و مستمر نیروی انسانی و شهروندان، مکانیزه کردن آبیاری فضای سبز، برنامه‌ریزی در بخش حمل‌ونقل درون‌شهری، اعمال مدیریت بر تقاضای سفر در کاهش ترافیک و بهبود عبور و مرور شهری که هزینه شایان توجهی از مدیریت شهری را به خود اختصاص می‌دهد. این متغیر با ارزش ۵۷,۰۳ حدود ۱۱,۱۲ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت پنجم قرار دارد.

اولویت ششم؛ متغیر اجماع‌گرایی: همه شهروندان باید به‌طور مستقیم و به‌طور غیرمستقیم توسط نهادهای قانون منافعشان در نظر گرفته شود و همه گروه‌ها و شهروندان را برای رسیدن به یک توافق گسترده برای این‌که چه چیزی بهتر است در نظر گرفته شود. ترویج کار جمعی مسئولان شهری به‌ویژه زنان به‌عنوان یک مسئول شهری در دوران کرونا و پساکرونا، رابطه بین مسئولان و مدیران شهری با مردم به‌ویژه زنان در دوران کرونا و پساکرونا و ... از جمله مواردی هستند

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

که در پژوهش حاضر موردبررسی قرار گرفته‌اند. این متغیر با ارزش ۵۵,۸۱ حدود ۱۰,۸۸ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت ششم قرار دارد.

اولویت هفتم؛ متغیر مشارکت: رسیدن به مفهوم توسعه پایدار در حکم فرایندی که طی آن مردم شهر نیازهایشان را برآورده کنند و سطح زندگی‌شان را ارتقا بخشند، نمی‌تواند بدون حضور زنان در اداره و مدیریت شهر اتفاق بیفتد. یکی از مسائل مهم در برنامه‌ریزی شهری، مشارکت پایدار مردم در همه بخش‌های برنامه‌ریزی، از جمله مدیریت و حکمروایی خوب شهری است. یکی از زمینه‌هایی که باید در این مورد بدان توجه کرد، فرهنگ‌سازی و ارزش‌گذاری مناسب و برنامه-هایی مفید برای پذیرش حضور زنان در مدیریت شهری است. از جمله معیارهای مدنظر در بحث مشارکت، انتخاب شهردار و شورای شهر و مجامع عمومی در شهر سمنان است که متأسفانه با وجود حضور زنان در مدیریت شهری، باز هم در این زمینه زنان شهر سمنان اظهار ناخشنودی می‌کنند و معتقدند که در امور شهری و مدیریت آن مشارکت سازنده‌ای ندارند؛ به همین دلیل، این متغیر با ارزش ۵۰,۹۱ حدود ۹,۹۳ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت هفتم قرار دارد.

اولویت هشتم؛ متغیر قانون‌مندی: قانون‌مندی یعنی ایجاد چارچوبی قانونی و مشروع برای ساختار و همچنین رعایت کردن آن برای همه و ترویج آن در سطح جامعه. حکمروایی خوب نیازمند چارچوب قانونی منصفانه است که بی‌طرفانه اجرا شود. همچنین نیازمند حمایت کامل از حقوق بشر، مخصوصاً رعایت حقوق اقلیت‌ها است. اجرای بی‌طرفانه قانون نیازمند سیستم قضایی مستقل است که این خود نیازمند نیروی پلیس بی‌طرف و سالم می‌باشد. مواردی از جمله میزان آگاهی از قانون و عرف محل، بی‌طرفی و برابری در برابر قانون در مدیریت شهری در دوران کرونا و پساکرونا، کنترل فساد اقتصادی و اداری شهروندان توسط مدیریت شهری در دوران کرونا و پساکرونا، پایبندی به قانون در فعالیت‌های اقتصادی و تجاری مدیریت شهری را در دوران کرونا و پساکرونا و ... در پژوهش حاضر موردبررسی قرار گرفته‌اند. این متغیر با ارزش ۴۸,۳۰ حدود ۹,۴۲ درصد از اهمیت کل متغیرها را در بر می‌گیرد و در اولویت هشتم قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

ویروس کرونا نه تنها به لحاظ اهمیت حفظ جان و سلامت جسم بر مسائل پزشکی اثرگذار بوده بلکه تمام جوانب سیاسی اقتصادی بشری را موردتهدید قرار داده و جهان را به مکانی ناعادلانه‌تر تبدیل کرده است. ظهور ویروس نوظهور کرونا به دلیل ماهیت ناشناخته و مرموز خود، در کنار آثار و تبعات بسیاری که در همه عرصه‌های زندگی انسان بر جای گذاشت، اجتماعات بشری را ناگزیر از سازگاری با شرایط جدید زندگی کرد .

بااین‌وجود، ورود این میهمان ناخوانده و ناشناس به صحنه زندگی انسان‌ها که حتی جامعه علمی و کادر پزشکی و درمانی و مقامات کشورها نیز در مهار آن و یافتن درمانی قطعی برای آن مستأصل شده‌اند، هراس و استرس مقابله با آن را نیز در میان انسان‌ها پراکند. ترسی که در برخی موارد حتی به شکل فوبیا و توهمی، خود عاملی در جهت تشدید ابتلا به بیماری محسوب می‌شود؛ بنابراین در وهله اول برای پیشگیری و همچنین درمان، باید با نگاهی واقع‌نگر با حفظ روحیه این استرس را کاهش داد و با تأمین بهداشت روانی افراد، آن‌ها را به رعایت پروتکل‌های بهداشتی ترغیب کرد.

در این میان، زنان شهر سمنان با وجود احساسات و هیجانات لطیف خود نشان داده‌اند که در برابر شرایط بحرانی مقاوم‌تر بوده و با مسئولیت‌پذیری مضاعف به دنبال راهکارهای مناسب برای حل مسائل دشوار برمی‌آیند.

البته باید توجه داشت که زنان شهر سمنان با تقبل مسئولیت‌های مضاعف‌تری، بیشتر از همه در معرض این اضطراب‌ها قرار داشته‌اند و باید با قبول این واقعیت، بیشترین مسئولیت سبک جدید زندگی را در دوره همه‌گیری بر عهده گیرند. زنان شهر سمنان علاوه بر مسئولیت‌های چندگانه کارهای خانه، تربیت و مراقبت از فرزندان و اعضای خانواده که در روزگار معاصر با کارهای بیرون از منزل نیز بار بزرگ‌تری از زندگی را بر دوش می‌کشند، به دلیل پیامدهای اجتماعی حاصل از تدابیر قرنطینه، با دشواری‌های بیشتری مواجه شده‌اند که نیازمند توجه و برنامه‌ریزی دقیق بوده است. اگر به زنان در اجتماعات شهری چه در سطح خرد و چه در سطح کلان از خانواده تا سازمان‌های محلی و شهری، نقشی پررنگ داده شود

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

ایشان بنا بر حس مسئولیت‌پذیری و مشارکت و قانون‌مندی و سایر شاخص‌های مطرح شده در پژوهش، به‌آسانی از عهده مسئولیت‌های خود برمی‌آیند.

زنان شهر سمنان با وجود تحمل شرایط ناعادلانه و دشواری‌های بسیار، ثابت کردند که در برابر ویروس کرونا نیز عملکردی مؤثر داشته‌اند. تقریباً تمامی تحلیل‌گران متفق‌القول‌اند که در میان دولت‌های با رویکرد منطقی‌تر و عقلانی‌تر نسبت به این بحران، تعداد چشمگیری از زنان در رأس آن‌ها وجود داشته‌اند.

درحالی‌که در رویکردی متفاوت بسیاری از رهبران جهان که بحرانی بودن این شرایط را در میان افکار عمومی کوچک می‌نمودند، تنها پس‌ازآنکه مدتی از شیوع بیماری گذشته بود، شروع به اقدامات جدی و سختگیرانه در جهت مقابله با آن نمودند.

حکمروایی خوب شهری کلید توسعه دموکراسی و بستر مناسب مشارکت هرچه بیشتر مردم در سرنوشت خود و مدیریت شهری است. هدف اصلی رویکرد حکمروایی این است که ساکنان شهرها از شهروندی انفعالی به شهروندی فعال و مسئولیت‌پذیر تبدیل شوند. همچنین حکمروایی شهری سیاست توسعه از پایین به بالاست که موجب توانمندسازی هرچه بیشتر افراد می‌شود و آنان را در نردبان مشارکت به سمت بالا سوق می‌دهد. گفتنی است تفاوت بسیاری میان حکومت و حکمروایی وجود دارد؛ زیرا حکومت با منشأ قدرت ناشی از دولت موجودیت می‌یابد؛ درحالی‌که حکمروایی با منشأ قدرت ناشی از جامعه مدنی و بخش خصوصی معنا می‌یابد و هرچه زمینه لازم برای بروز و تجلی حکمروایی شهری، به‌ویژه برای زنان در هر منطقه، فراهم‌تر باشد به همان میزان مشارکت مردم بیشتر و انجام امور در راستای خواست جامعه خواهد بود.

نتایج حاصل از بخش نظری پژوهش حاضر نشان داده است که خسروی و همکاران (۱۴۰۰) در راستای توسعه‌یافتگی و رفع محرومیت در استان سیستان و بلوچستان به اولویت‌بندی شاخص‌های حکمرانی خوب شهری با توجه به وضعیت شهر موردمطالعه، پرداختند و سپس فاصله وضع موجود و مطلوب، مشخص گردید. نتایج حاصل از پژوهش ایشان، پژوهش حاضر را مورد تأیید قرار می‌دهد. آدینه‌وند و همکاران (۱۳۹۹)، در مقاله خود با سنجش سهم مؤلفه مشارکت، پاسخگویی و کارایی- اثربخشی در شهر بابلسر به نتایجی که رسیدند که نتایج آن هم‌راستا با پژوهش حاضر بوده است. قاسمی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مدیریت خوب شهری در این مسئله می‌تواند اثرات مثبتی بر کنترل میزان اضطراب افراد از بحران بیماری کرونا داشته باشد؛ که از این نظر پژوهش حاضر را تأیید می‌کند. ضابطیان ترقی و همکاران (۲۰۲۱)، نیز از طریق آزمون همبستگی میان معیارهای پژوهش به بررسی اهمیت روابط میان متغیرها پرداختند که به لحاظ روش تحقیق هم‌راستا با پژوهش حاضر می‌باشد. شریفی۷ (۲۰۲۰)، در تحقیق خود به مطالعه تأثیر نقش مهم مدیریت شهری و حکمرانی خوب شهری در برنامه‌ریزی به‌منظور مهار اپیدمی کرونا پرداخته‌اند که نتایج پژوهش ایشان، نتایج پژوهش حاضر را مورد تأیید قرار داده است. در نهایت طیب نیا (۲۰۲۰)، نیز در پژوهش خود به این مسئله پرداخته است که زنان چگونه (مستقیم یا غیرمستقیم) در مهار بحران پاندمی کرونا نقش دارند. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که زنان با مدیریت صحیح در حفظ بهداشت خانواده نقش کلیدی و مستقیم در کنترل و مهار بیماری کرونا ایفا می‌کنند؛ بنابراین نتایج پژوهش طیب‌نیا نیز هم‌راستا با پژوهش حاضر بوده است.

نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش بدین شرح می‌باشد: وضعیت کیفیت ابعاد حکمروایی در شهر سمنان و جایگاه زنان در دوران کرونا و پساکرونا در پژوهش حاضر بررسی شده است که مشخص شده است هر هشت متغیر از نظر کیفیت در شرایط نامساعدی در سمنان بوده و دچار ضعف هستند. نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داده است که مقادیر t برای هر یک از متغیرهای پژوهش با میانگین‌های پایین‌تر از میانه نظری، به‌صورت عددی منفی حاصل شده است که مشخص شده است وضعیت ابعاد حکمروایی خوب شهری در شهر سمنان و جایگاه زنان در آن در وضع مناسبی قرار ندارد. نتایج حاصل از معادلات ساختار در نرم‌افزار لیزرل نشان داده است که متغیر عدالت بیشترین و قوی‌ترین ارتباط را با

7 Sharifi

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

حکمروایی خوب شهری دارد. بعدازآن متغیر شفافیت در اولویت دوم قرار دارد. بدین ترتیب متغیرهای مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، اثربخشی، اجماع‌گرایی، مشارکت و قانون‌مندی در اولویت‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

سیل همدلی و مهربانی مردم سمنان در کمک به اقشار آسیب‌دیده از کرونا؛ حضور پررنگ زنان بسیجی، تشکل‌های مردم‌نهاد و خیریه‌ها در مقابله با کرونا. گزارش خبرگزاری تسنیم از سمنان، در شهرها و محله‌های مختلف استان سمنان همچون سراسر کشور حالا دغدغه بسیاری از افراد یاری به مردم است و در این میان در کنار بسیاری از گروه‌های خودجوش مردمی همچون همیشه بسیجیان پا به میدان عمل گذاشته‌اند و در کنار دیگر ارگان‌ها، نهادهای حمایتی و خدماتی و مراکز و مؤسسات خیریه در تلاش برای رفع گوشه‌ای از مشکلات مردم آسیب‌دیده از کرونا هستند. برخی از بسیجیان از همان آغازین روزهای شیوع کرونا با فعال کردن کارگاه‌های تولید ماسک در حال دوخت و دوز و بسته‌بندی ماسک هستند. برخی از همان روزهای ابتدایی شیوع کرونا تا امروز کار شبانه‌روزی‌شان شده دوخت و آماده‌سازی لباس‌های بیمارستانی ویژه کادر درمانی و بیماران مبتلا به کرونا و دسته‌ای دیگر نیز در حال جهادی بی‌وقفه برای تهیه و بسته‌بندی مواد ضدعفونی‌کننده دست و سطوح هستند.

پیشنهادها

مسئولیت‌پذیری و پاسخگو بودن و شفاف بودن در برابر وظایف و عملکردهای خود در برابر مردم از طریق:

توجه بیشتر به شاخص پاسخگویی و انجام اقدامات زیر در راستای بهبود جایگاه این شاخص وجود سامانه‌ای ارتباطی که شهروندان مخصوصاً زنان شهر سمنان بتوانند به راحتی با مدیران شهری ارتباط برقرار کنند.

ایجاد بخش خاصی در شهرداری سمنان -به‌عنوان بخشی از مدیریت شهری- که شهروندان و از جمله زنان کارهای کوچک خود را از طریق ارتباط تلفنی گزارش دهند.

تدوین برنامه‌های (آینده) پروژه‌های عمرانی و ارائه آن در سطح محلات و استفاده از نظرخواهی زنان ساکن در محلات شهر سمنان

در دسترس قرار دادن طرح‌های تفضیلی و جامع در مرکز محلات شهر سمنان

تشکیل جلسات ماهانه توسط شهرداری و دعوت از صنف‌ها و ارگان‌های مختلف محلات برای هماهنگی بیشتر

ایجاد، تقویت و توانمندسازی تشکل‌های مردمی با نقش پررنگ زنان در سطح محله‌های شهر سمنان

برای تغییر در فرهنگ ابتدا باید در دیدگاه‌ها و نگرش‌ها تغییر ایجاد شود. گاهی زنان در شهر سمنان و سازمان‌های مربوط به آن کم‌ارزش و شهروند دست‌دوم تلقی می‌شوند، ازاین‌رو توصیه می‌شود تلاش مضاعفی برای افزایش عدالت در جامعه مبذول شود.

مناسب‌سازی فضاهای عمومی (اصلاح فضاهای غیرقابل‌دفاع و نورپردازی و ...) در جهت ارتقای امنیت

مناسب‌سازی محیط فیزیکی ادارات و سازمان‌ها در شهر سمنان برای فعالیت بهتر زنان

اصلاح فعالیت‌ها و عملکردها در کاربری‌های مختلف برای جلوگیری از انحصاری شدن فضاها و شکل‌گیری اماکن مردان

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

منابع

آدینه‌وند، علی‌اصغر، حاجی‌زاده، مریم، قدمی، مصطفی (۱۳۹۹)، *بررسی عملکرد شهرداری در چهارچوب حکمرانی خوب شهری (نمونه موردمطالعه بابلسر)*، فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۳۱.

بزی، خدارحم (۱۳۹۵)، *اهمیت سنجی شاخص‌های حکم روایی خوب شهری از دیدگاه زنان مطالعه موردی: شهر زابل، پژوهشنامه زنان*، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال هفتم، شماره اول، صص ۷۲-۵۲.

تقوایی، علی‌اکبر، تاجدار، رسول (۱۳۸۸)، *درآمدی بر حکمروایی خوب شهری در رویکردی تحلیلی، فصلنامه مدیریت شهری*، شماره ۲۳، صص ۵۸-۴۵.

توکلی‌نیا، جمیله، اسکندرپور، مجید، برغمدی، مجتبی (۱۳۹۱)، *درآمدی بر حکمروایی خوب شهری: ضرورت‌ها، الزامات و چالش‌های فراروی تحقق آن در ایران*، فصلنامه علمی-پژوهشی، سال پنجم، شماره اول، صص ۱۵۲-۱۳۵.

جعفری فرد، جعفر و همکاران (۱۳۹۹)، *واکاوی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کهنوج)*، دو فصلنامه علمی جغرافیای اجتماعی شهری، شماره ۷.

حسینی، هادی (۱۳۹۵). *تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با تأکید بر نظرات شهروندان و مدیران*. فصل‌نامه علمی- پژوهشی مطالعات شهری، شماره بیست، صص: ۵۲-۴۳.

خسروی، سعید. احمدی، حمید. کشیشیان سیرکی، گارینه. قائدی، محمدرضا (۱۴۰۰)، *واکاوی حکمرانی خوب شهری در جغرافیای سیاسی شهرستان ایرانشهر، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی*، سال سیزدهم، شماره ۲، پیاپی ۵۰، صص ۴۴۶-۴۲۴.

زیاری، کرامت‌الله، احسانی فرد، علی‌اصغر (۱۴۰۱)، *نقش حکمروایی هوشمند شهری در دوره پساکرونا به‌منظور توسعه پایدار شهری با مدل تحلیل عاملی اکتشافی-تأییدی و مدل‌سازی* AMOS *با* SEM (موردمطالعه: شهر سمنان).

طیب نیا، مهری (۱۳۹۹)، روایتی از نقش زنان در مهار بحران کرونا، خبرگزاری جمهوری اسلامی، فروردین ۱۳۹۹.

قاسمی، ابوالفضل. قزلسفلی، محمدتقی. مسلمی مهنی، یوسف (۱۳۹۸)، *حکمرانی خوب شهری به‌منزله مرجعیت سیاست‌گذاری شهری*، تحلیل محتوای برنامه پنجم و ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه علمی مجلس و راهبرد، دوره ۲۷، شماره ۱۰۱، صص ۲۲۱- ۱۹۵.

قاسمی، محمد. کشتگر، عبدالعلی. محمدزاده، زهره (۱۳۹۹)، حکمرانی خوب و مدیریت ارزش عمومی در برابر بحران کووید ۱۹، فصلنامه راهبردهای مدیریت در نظام سلامت، شماره ۱، شماره پیاپی ۱۵، صص ۶-۳.

قاسمی‌کفرودی، سجاد؛ موحد، علی؛ کمان‌رودی، موسی و ساسان‌پور، فرزانه (۱۳۹۳)، بررسی حکمروایی خوب شهری در محله-های شهری؛ موردمطالعه منطقه ۱۹ شهرداری تهران، فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی شهری، سال ۲، شماره‌ی ۷، صفحات ۱۷۶-۱۴۷.

مرکز آمار ایران (۱۳۹۵)، سرشماری نفوس و مسکن، وزارت کشور.

مهندسین مشاور آرمان‌شهر (۱۳۹۵)، طرح جامع سمنان، اداره مسکن و شهرسازی استان سمنان، وزارت مسکن و شهرسازی.

نیکوفر، مهسا (۱۳۹۵)، بررسی و ارزیابی طرح‌های آماده‌سازی زمین، نشریه تخصصی انجمن علمی شهرسازی، شماره ششم.

ویکی‌پدیا، دانش‌نامه آزاد، (۱۳۹۹).

Atkinson, Rob (1998). The New Urban Governance and Urban Regeneration: Managing Community Participation www.Findariticles.com.

Lucchese, M., & Pianta, M. (2020). The Coming Coronavirus Crisis: What Can We Learn? Intereconomics, 55, 98-104.

McKinlay, Peter. (1999), "Globalization, Subsidiarity and Enabling the Governance of our Communities", 1999, www.mdi.co.nz.

Muzakki, F. (2020). The Global Political Economy Impact of Covid-19 and The Implication to Indonesia. Journal of Social Political Sciences, 1(2), 76-92.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]

Sharifi, Ayyoob. Khavarian-Garmsir. Amir Reza (2020), The COVID-19 pandemic: Impacts on cities and major lessons for urban planning, design, and management, Science of The Total Environment, Volume 749, 20 Decamber 2020, 142391.

Sullivan, H. & Skelcher, C. (2002). Working across Boundaries: Collaboration in Public Services, Hampshire: Palgrave Macmillan.

Undp (2000), characteristics of good Governance, The urban Governance initiative (Unated nations Development Program) (TUGI).www.tugi.org.

Zabetian Targhi, Elham. Farnava, Niusha. Saghafi, Saba (2021), Urban development criteria with a facus on resilience to pandemics: a case study of Corona Virus (Covid-19), Research Square, Pp: 1-18.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOI: 10.61186/jgs.25.78.6]